T003 A HÀM III 72-Kinh Trường Thọ Vương Bổn Khởi

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

72. KINH TRÖÔØNG THOÏ VÖÔNG BOÅN KHÔÛI1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät du hoùa taïi Caâu-xaù-di2, trong vöôøn Cuø-sö-la3. Baáy giôø caùc Tyø-kheo ôû Caâu-xaù-di ñaõ nhieàu laàn caõi vaõ nhau. Do ñoù Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo ôû Caâu-xaù-di raèng: “Naøy caùc Tyø-kheo, caùc ngöôi chôù caõi vaõ nhau. Vì sao? Neáu laáy tranh döùt tranh4, Ñôøi naøo döùt cho xong. Nhaãn nhuïc döùt haän thuø, Ñoù laø phaùp toái thöôïng5. “Vì sao? Naøy caùc Tyø-kheo, thuôû xöa coù vua nöôùc Caâu-sa-la, teân laø Tröôøng Thoï6. Laïi coù vua nöôùc Gia-xaù teân laø Phaïm-ma-ñaït-ña7. Hai vò quoác vöông naøy ñaõ nhieàu laàn gaây chieán vôùi nhau. Roài quoác vöông Phaïm-ma-ñaït-ña daáy quaân vôùi boán loaïi quaân laø töôïng quaân, maõ quaân, xa quaân vaø boä quaân. Sau khi daáy quaân, vua Phaïm-ma-ñaït-ña ñích thaân keùo quaân ñi muoán gaây chieán vôùi vua Tröôøng Thoï, nöôùc Caâu-sa-la. “Vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la nghe tin vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù vöøa daáy quaân vôùi boán loaïi quaân laø töôïng quaân, maõ quaân, xa quaân vaø boä quaân. Sau khi boå sung quaân soá cho boán loaïi quaân aáy, laïi muoán giao chieán vôùi mình, vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu- sa-la nghe vaäy cuõng daáy quaân vôùi boán loaïi quaân laø töôïng quaân, maõ quaân, xa quaân vaø boä quaân. Sau khi daáy boán loaïi quaân, vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la ñích thaân xuaát quaân daãn

1. Baûn Haùn, quyeån 17. Töông ñöông Paøli M. 128. Upakkilessa-suttaö. Haùn, bieät dòch No.125 (24.8). Moät cuoäc tranh chaáp lôùn ñaõ xaûy ra giöõa Taêng chuùng taïi Kosambì, maø Phaät ñích thaân giaûi quyeát nhöng voâ hieäu, vaø Ngaøi ñaõ phaûi töø boû Taêng chuùng, vaøo soáng trong nuùi moät mình cho ñeán khi cuoäc tranh chaáp phaûi chaám döùt. Vuï tranh chaáp naøy trôû thaønh moät soá lôùn ñieån hình cuûa Luaät taïng, ñöôïc ghi thaønh chöông muïc haún hoøi. Töù Phaàn Luaät goïi laø “Caâu-dieäm-di Kieàn-ñoä” (No.1428, trang 879 - 885). Thaäp Tuïng Luaät goïi laø “Caâu-xaù-di phaùp” (DTK.1435, trang 214 - 218). Mahaøvagga ghi thaønh chöông Kosambakakkhanda. Kinh naøy laø moät caùch Phaät duøng ñeå chaám döùt söï tranh chaáp aáy. 2. Caâu-xaù-di No.1428: Caâu-dieäm-di, Paøli: Kosambì, moät
trong 16 nöôùc lôùn thôøi Phaät, thuû phuû laø Vaösaø, ôû phía Baéc Kosala. 3. Cuø-sö-la vieân Paøli: Ghositaøraøma, moät tinh xaù ñöôïc döïng do
Ghosita. 4. Traùnh caõi loän, tranh chaáp. Paøli: Dham. vera, oaùn haän, thuø
nghòch. 5. Xem Phaùp cuù (Dham.5). Baûn Paøli ñoái chieáu khoâng ghi baøi keä naøy vaø caâu chuyeän tieàn thaân döôùi ñaây cuõng khoâng. 6. Caâu-sa-la Quoác vöông Tröôøng Thoï Chuyeän tieàn thaân naøy cuõng ñöôïc tìm
thaáy trong baûn Tröôøng Thoï Vöông kinh (No.161, trang 386 - 388). Paøli: Dìghìti. 7. Gia-xaù Quoác vöông danh
Phaïm-ma-ñaït-ñaPaøli: Kaøsì, Brahmadatta.

ñeán taän bieân giôùi, daøn traän giao chieán, töùc thôøi ñaùnh tan quaân ñoái phöông. Baáy giôø vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la baét troïn boán loaïi quaân cuûa Phaïm-ma-ñaït-ña laø töôïng quaân, maõ quaân xa quaân vaø boä quaân, laïi baét soáng vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù. Baét ñöôïc lieàn phoùng thích vaø noùi vôùi Phaïm-ma-ñaït-ña raèng: " OÂng laø naïn nhaân cuøng ñöôøng, nay ta tha cho, sau naøy chôù gaây chieán nöõa". "Vua Phaïm-ma-ñaït-ña, nöôùc Gia-xaù laïi ba laàn daáy quaân vôùi boán loaïi quaân laø töôïng quaân, maõ quaân, xa quaân vaø boä quaân. Sau moãi laàn daáy quaân vôùi boán loaïi quaân, laïi ñích thaân daãn quaân qua gaây chieán vôùi vua Tröôøng Thoï, nöôùc Caâu-sa-la. "Vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la nghe tin vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù vöøa daáy quaân vôùi boán loaïi quaân laø töôïng quaân, maõ quaân, xa quaân vaø boä quaân. Sau khi daáy quaân, laïi keùo ñeán gaây chieán vôùi mình. vua Tröôøng Thoï nghe tin nhö vaäy lieàn nghó: 'Ta ñaùnh baïi noù, caàn gì ñaùnh baïi nöõa. Ta ñaõ haøng phuïc noù, noù ñaâu ñuû söùc ñeå haøng phuïc ta. Ta ñaõ haïi noù, caàn gì phaûi haïi nöõa. Ta chæ caàn vôùi moät caây cung khoâng cuõng ñuû haøng phuïc noù'. "Vua Tröôøng Thoï, nöôùc Caâu-sa-la nghó nhö theá neân an nhieân khoâng caàn daáy quaân vôùi boán loaïi quaân laø töôïng quaân, maõ quaân, xa quaân vaø boä quaân, vaø töï mình cuõng khoâng ra maët traän. "Baáy giôø, vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù tieán quaân ñaùnh phaù, baét troïn boán loaïi quaân cuûa vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la laø töôïng quaân, maõ quaân, xa quaân vaø boä quaân. Vua Tröôøng Thoï nghe tin Phaïm-ma-ñaït-ña vua nöôùc Gia-xaù ñaõ tieán quaân baét troïn boán loaïi quaân cuûa mình laø töôïng quaân, maõ quaân, xa quaân vaø boä quaân, laïi nghó raèng: 'Chieán tranh laø kyø quaùi, chieán tranh laø taøn baïo. Vì sao? Vì chieán thaéng seõ bò chieán thaéng; cheá phuïc seõ bò cheá phuïc; taøn haïi seõ bò taøn haïi. Vaäy ta nay haõy ñôn thaân daãn moät ngöôøi vôï cuøng ñi moät coã xe, chaïy ñeán Ba-la-naïi'. "Roài vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la ñôn thaân daãn moät ngöôøi vôï cuøng ñi treân moät coã xe, chaïy ñeán Ba-la-naïi. Vua Tröôøng Thoï laïi nghó: 'Ta nay coù leõ neân töø thoân naøy qua thoân kia, töø aáp naøy qua aáp noï ñeå caàu hoïc roäng nghe nhieàu'. Nghó vaäy, vua Tröôøng Thoï lieàn töø thoân naøy qua thoân khaùc, töø aáp naøy qua aáp noï caàu hoïc roäng nghe nhieàu. Vì hoïc roäng nghe nhieàu neân vua ñoåi teân laø Tröôøng Thoï Baùc só. "Tröôøng Thoï Baùc só laïi nghó: 'Nhöõng gì ñaùng hoïc ta ñaõ hoïc roài. Ta neân vaøo ñoâ aáp Ba-la-naïi, ñeán ôû ñöôøng naøy heûm kia vôùi veû maët töôi cöôøi, taáu leân aâm thanh vi dieäu. Nhö vaäy, caùc nhaø haøo quyù ôû Ba-la-naïi nghe ñöôïc seõ voâ cuøng hoan hyû vaø thaáy vui thích'. Nghó xong, Tröôøng Thoï Baùc só vaøo ñoâ aáp Ba-la-naïi, ñöùng ôû ñöôøng naøy heûm noï vôùi veû maët töôi cöôøi, taáu leân aâm thanh vi dieäu neân caùc nhaø haøo quyù ôû Ba-la-naïi nghe ñöôïc ñeàu raát hoan hyû vaø laáy laøm thoûa thích. "Luùc aáy, caùc quyeán thuoäc cuûa vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù, töø quyeán thuoäc ngoaøi xa ñeán quyeán thuoäc ôû giöõa, roài ñeán quyeán thuoäc beân trong vaø ñeán Phaïm chí quoác sö, taát caû ñeàu nghe. Khi ñöôïc nghe, Phaïm chí quoác sö cho goïi Tröôøng Thoï Baùc só ñeán dieän kieán. "Baáy giôø Tröôøng Thoï Baùc só ñi ñeán choã Phaïm chí quoác sö, ñöùng quay maët veà phía quoác sö, vôùi veû maët vui töôi, taáu leân

aâm thanh vi dieäu. Sau khi nghe, Phaïm chí quoác sö raát hoan hyû vaø laáy laøm thoûa thích. Phaïm chí quoác sö noùi vôùi Tröôøng Thoï Baùc só: “ Töø nay oâng coù theå nöông töïa vaøo ta. Ta seõ cung caáp cho ñaày ñuû. “Tröôøng Thoï Baùc só thöa raèng: “ Thöa Toân giaû, toâi coøn coù moät ngöôøi vôï, phaûi laøm theá naøo? “Phaïm chí quoác sö noùi vôùi Baùc só:

“ Baùc só, oâng coù theå ñem ñeán ôû nhaø ta. Ta seõ cung caáp cho ñaày ñuû. “Theá roài Tröôøng Thoï Baùc só daãn vôï mình ñeán truù taïi nhaø Phaïm chí quoác sö. Phaïm chí quoác sö lieàn chu caáp ñaày ñuû. “Moät thôøi gian sau, vôï cuûa Tröôøng Thoï Baùc só trong loøng raàu ró8 nghó raèng: ‘Öôùc gì coù boán loaïi quaân traän vôùi lôùp lôùp taám thuaãn9, tuoát göôm saùng loaùng, töø töø ñi qua. Ta muoán xem khaép vaø cuõng muoán uoáng nöôùc maøi göôm ñao’. “Vôï cuûa Tröôøng Thoï Baùc só nghó nhö vaäy roài, lieàn noùi vôùi Tröôøng Thoï Baùc só raèng: “ Toâi caûm thaáy trong loøng raàu ró, ñang nghó theá naøy: ‘Öôùc gì coù boán loaïi quaân traän vôùi lôùp lôùp taám thuaãn, tuoát göôm saùng loaùng töø töø ñi qua. Ta muoán xem cuøng khaép, laïi cuõng muoán uoáng nöôùc maøi dao.’ “Tröôøng Thoï Baùc só noùi vôùi vôï raèng: “ Naøng chôù nghó nhö vaäy. Vì sao? Chuùng ta ñaõ bò vua Phaïm-ma-ñaït-ña ñaùnh baïi, naøng nhôø ñaâu maø thaáy ñöôïc boán loaïi quaân traän vôùi lôùp lôùp taám thuaãn, tuoát göôm saùng loaùng töø töø ñi qua ñeå naøng xem cuøng khaép vaø naøng laïi ñöôïc uoáng nöôùc maøi dao? “Baø vôï laïi noùi: “ Thöa toân quaân, neáu ñöôïc nhö theá thì toâi coøn hy voïng soáng. Neáu khoâng, chaéc chaén phaûi cheát chôù khoâng coù gì nghi ngôø nöõa10. “Tröôøng Thoï Baùc só lieàn ñeán choã Phaïm chí quoác sö, ñöùng quay maët veà phía quoác sö, veû maët saàu thaûm, baèng tieáng noùi ai oaùn maø taáu leân caùc khuùc nhaïc. Phaïm chí quoác sö nghe maø khoâng ñöôïc hoan hyû. Baáy giôø Phaïm chí quoác sö hoûi raèng: “ Naøy Baùc só, tröôùc kia, oâng ñöùng quay maët veà phía ta, vôùi veû maët vui töôi maø taáu leân aâm thanh vi dieäu. Nghe xong ta raát hoan hyû, laáy laøm vui thích. Nay oâng vì sao laïi ñöùng quay veà phía ta vôùi veû maët saàu thaûm, baèng aâm thanh ai oaùn maø taáu leân khuùc nhaïc, ta nghe khoâng ñöôïc hoan hyû. Naøy Tröôøng Thoï Baùc só, thaân oâng khoâng beänh hoaïn, yù oâng khoâng saàu naõo chöù? “Tröôøng Thoï Baùc só thöa: “ Thöa Toân giaû, thaân toâi khoâng beänh hoaïn nhöng yù toâi saàu naõo. Toân giaû, vôï toâi trong loøng raàu ró, ñaõ nghó theá naøy: ‘Ta muoán boán loaïi quaân traän vôùi lôùp lôùp taám thuaãn, tuoát göôm saùng loaùng töø töø ñi qua. Ta muoán xem cuøng khaép, laïi cuõng muoán uoáng nöôùc maøi dao’. Toâi lieàn baûo raèng: ‘Naøng chôù nghó nhö theá. Vì sao? Ta nay theá naøy, naøng nhôø ñaâu maø ñöôïc boán loaïi quaân traän vôùi lôùp lôùp taám thuaãn, tuoát göôm saùng loaùng töø töø ñi qua ñeå naøng xem cuøng khaép vaø laïi cuõng ñöôïc uoáng nöôùc maøi dao?’ Vôï toâi laïi noùi raèng: ‘Thöa toân quaân, neáu ñöôïc nhö theá thì toâi coøn hy voïng soáng. Neáu khoâng thì chaéc chaén seõ cheát, khoâng nghi ngôø gì nöõa’. Thöa Toân giaû, neáu vôï toâi maø khoâng toaøn maïng thì sao nôõ! “Phaïm chí quoác sö baûo raèng: “ Naøy Baùc só, vôï oâng, ta coù theå gaëp ñöôïc khoâng? “ Thöa Toân giaû, coù theå ñöôïc. “Theá roài Phaïm chí quoác sö cuøng vôùi Tröôøng Thoï Baùc só ñi ñeán choã baø vôï cuûa Baùc só. Baáy giôø vôï cuûa Tröôøng Thoï Baùc só mang thai ñöùa con coù ñöùc.

Phaïm chí quoác sö thaáy vôi cuûa Tröôøng Thoï Baùc só mang thai ñöùa con coù ñöùc neân quyø goái beân phaûi xuoáng ñaát, chaép tay höôùng veà phía vôi cuûa Baùc só khen ba laàn raèng:

8.

No.125 (24.8) noùi coù thai.

9.

Loå baïcloaïi thuaãn lôùn khi vua xuaát traän.

10.

No.125 (24.8): baø coù thai vaø chieâm bao thaáy nhö vaäy. Trong voøng baûy ngaøy seõ sanh, neáu khoâng thaáy ñuùng nhö chieâm bao nhaát ñònh phaûi cheát.

“ Seõ sanh vua nöôùc Caâu-sa-la. Seõ sanh vua nöôùc Caâu-sa-la. “Roài laïi ra leänh cho taû höõu khoâng ai ñöôïc pheùp tieát loä cho ngöôøi ngoaøi bieát. “Phaïm chí quoác sö noùi tieáp: “ Naøy Baùc só, oâng chôù öu saàu. Ta seõ cho vôi oâng ñöôïc thaáy boán loaïi quaân traän vôùi lôùp lôùp taám thuaãn, tuoát göôm saùng loaùng töø töø ñi qua vaø cuõng ñöôïc uoáng nöôùc maøi dao. “Roài Phaïm chí quoác sö ñi ñeán choã Phaïm-ma-ñaït-ña, vua nöôùc Gia-xaù, thöa raèng: “ Taâu Thieân vöông, neân bieát cho raèng, coù vì sao höõu ñöùc xuaát hieän. Mong Thieân vöông cho daøn boán loaïi quaân traän vôùi lôùp lôùp taám thuaãn, tuoát göôm saùng loaùng töø töø dieãn haønh vaø bieåu döông quaân uy baèng nöôùc maøi dao. Mong Thieân vöông ñích thaân thò saùt. Taâu Thieân vöông, neáu laøm ñöôïc nhö vaäy thì chaéc chaén coù baùo öùng toát. “Vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù lieàn ra leänh cho töôùng quaân: “ Caùc khanh neân bieát, coù vì sao höõu ñöùc xuaát hieän, caùc khanh haõy töùc khaéc daøn boán loaïi quaân traän vôùi lôùp lôùp taám thuaãn, tuoát göôm saùng loaùng töø töø dieãn haønh, bieåu döông quaân uy baèng nöôùc maøi dao. Ta seõ ñích thaân quan saùt. Neáu laøm ñöôïc nhö vaäy thì chaéc chaéc coù baùo öùng toát. “Baáy giôø töôùng quaân tuaân leänh vua, daøn boán loaïi quaân traän vôùi lôùp lôùp taám thuaãn, tuoát göôm saùng loaùng töø töø dieãn haønh, bieåu döông quaân uy baèng nöôùc maøi dao. Vua Phaïm-ma-ñaït-ña lieàn ñích thaân thò saùt. Nhôø ñoù, vôi cuûa Tröôøng Thoï Baùc só thaáy ñöôïc boán loaïi quaân traän vôùi lôùp lôùp taám thuaãn, tuoát göôm saùng loaùng töø töø ñi qua ñeå bieåu döông vaø cuõng ñöôïc uoáng nöôùc maøi dao. Sau khi uoáng nöôùc maøi dao, loøng saàu muoän lieàn tieâu, tieáp ñeán haï sanh ngöôøi con coù ñöùc, ñaët teân töi laø Tröôøng Sanh Ñoàng töû11, gôûi cho ngöôøi khaùc bí maät nuoâi naáng vaø laàn hoài lôùn khoân. “Neáu coù caùc vò vua Saùt-lôïi Ñaûnh Sanh chænh trò thieân haï vôùi moät quoác ñoä lôùn, coù ñuû caùc taøi ngheä nhö côõi voi, cheá ngöï, dong xe, chôi baén cung, ñaùnh baèng tay, neùm daây, neùm moùc caâu, dong xe, ngoài kieäu, caùc thöù taøi ngheä tuyeät dieäu nhö theá, Tröôøng Sanh Ñoàng töû ñeàu bieát ñaày ñuû. Vôùi taát caû caùc loaïi xaûo dieäu naøo, neáu ñuïng ñeán laø vöôït haún moïi ngöôøi, duõng maõnh vaø cöông nghò hôn ñôøi, thoâng minh xuaát chuùng. Bao nhieâu ñieàu bí aån saâu xa, khoâng coù ñieàu gì laø khoâng thoâng suoát tinh töôøng. “Luùc aáy, Phaïm-ma-ñaït-ña nghe tin Tröôøng Thoï vua nöôùc Caâu-sa-la ñoåi teân laø Baùc só vaø ñang ôû taïi Ba-la-naïi lieàn ra leänh cho taû höõu: “ Caùc khanh haõy caáp toác ñeán baét Tröôøng Thoï, vua

nöôùc Caâu-sa-la, troùi thuùc keù hai tay, boû leân löøa chôû ñi, ñaùnh troáng lôùn tieáng nhö tieáng löøa keâu, tuyeân boá cho khaép nôi bieát roài daãn ra khoûi cöûa thaønh höôùng Nam, baét ngoài döôùi caây neâu cao maø caät vaán. “Caän thaàn taû höõu vaâng leänh, lieàn ñeán baét Tröôøng Thoï, vua nöôùc Caâu-sa-la, troùi hai tay ra ñaèng sau, boû leân löøa chôû ñi, ñaùnh troáng lôùn tieáng nhö löøa keâu, tuyeân boá cho khaép nôi bieát roài daãn ra cöûa thaønh phía Nam, baét ngoài döôùi caây neâu cao roài caät vaán. Luùc aáy, Tröôøng Sanh Ñoàng töû ñi theo cha, luùc beân taû, luùc beân höõu, thöa vôùi cha raèng: “ Thieân vöông chôù sôï. Thieân vöông chôù sôï! Con ôû ñaây, chaéc chaén cöùu ñöôïc, chaéc chaén cöùu ñöôïc. “Tröôøng Thoï vua nöôùc Caâu-sa-la baûo con: “ Ñoàng töû neân nhaãn, Ñoàng töû neân nhaãn! Chôù khôûi oaùn keát maø phaûi thöïc haønh nhaân töø. “Moïi ngöôøi nghe vua Tröôøng Thoï noùi nhö vaäy lieàn hoûi:

11. Tröôøng Sanh Ñoàng töû Paøli: Dìghaøyu, hay laø Dìghaøvu.

“ Nhö vaäy nhaø vua muoán noùi nhöõng gì? “Nhaø vua noùi: “ Ñoàng töû naøy thoâng minh, chaéc chaén hieåu lôøi ta noùi. “Theá roài Tröôøng Sanh Ñoàng töû khuyeân nhöõng ngöôøi haøo quyù trong thaønh Ba-la-naïi raèng: “ Chö vò, haõy boá thí tu phöôùc maø chuù nguyeän cho vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la. Ñem phöôùc thí aáy caàu nguyeän cho vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la ñöôïc an oån, giaûi thoaùt. “Baáy giôø caùc nhaø haøo quyù trong thaønh Ba-la-naïi, theo lôøi khuyeán khích cuûa Tröôøng Sanh Ñoàng töû, boá thí, tu phöôùc, chuù nguyeän cho vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la, ñem phöôùc thí aáy caàu nguyeän cho vua Tröôøng Thoï an oån giaûi thoaùt. “Vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù nghe caùc nhaø haøo quyù trong thaønh Ba-la-naïi naøy boá thí, tu phöôùc, chuù nguyeän cho vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la, ñem phöôùc thí aáy caàu nguyeän cho vua Tröôøng Thoï ñöôïc an oån, giaûi thoaùt thì voâ cuøng sôï haõi, toùc loâng döïng ñöùng, nghó raèng: ‘Mong nhöõng nhaø haøo quyù trong thaønh Ba-la-naïi naøy khoâng phaûn laïi ta chaêng? Nhöng haõy gaùc laïi vieäc kia, nay ta tröôùc heát phaûi caáp toác tieâu dieät söï vieäc naøy’. “Roài vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù hai leänh cho taû höõu: “ Caùc khanh haõy caáp toác ñi gieát vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la, chaët ra laøm baûy ñoaïn. “Caän thaàn taû höõu vaâng leäïnh, lieàn ñi gieát vua Tröôøng Thoï, chaët thaønh baûy ñoaïn. Baáy giôø Tröôøng Sanh Ñoàng töû noùi vôùi caùc nhaø haøo quyù trong thaønh Ba-la-naïi raèng: “ Caùc vò xem ñaáy, vua nöôùc Gia-xaù Phaïm-ma-ñaït-ña taøn aùc voâ ñaïo. Noù chaët cha ta, vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la laø ngöôøi voâ toäi. Noù cöôùp ñoaït kho taøng, taøi saûn cuûa nöôùc ta. Vì thuø haän cay ñoäc maø gieát ngöôøi, chaët thaønh baûy ñoaïn moät caùch oan uoång. Caùc vò neân ñeán duøng luïa môùi, quaán nhieàu lôùp, boïc kín thi haøi baûy ñoaïn, lieäm cho cha ta; duøng taát caû caùc caây höông thôm chaát ñoáng ñeå hoûa taùng vaø laäp mieáu ñöôøng ñeå thôø. Phaûi vì cha ta maø gôûi thô cho Phaïm-ma-ñaït-ña, noùi raèng, Tröôøng Sanh Ñoàng töû con vua nöôùc Caâu-sa-la baùo cho vua bieát, ngöôi khoâng sôï sau naøy con chaùu gieo hoïa cho chaêng?’ “Roài thì nhöõng nhaø haøo quyù ôû thaønh Ba-la-naïi theo lôøi khuyeân cuûa Tröôøng Sanh Ñoàng töû, duøng luïa môùi xeáp nhieàu lôùp lieäm laáy thi haøi baûy ñoaïn aáy, duøng caùc loaïi höông thôm

chaát ñoáng hoûa taùng roài laäp mieáu maø thôø, vaø cuõng vieát thô gôûi cho Phaïm-ma-ñaït-ña, noùi raèng: 'Tröôøng Sanh Ñoàng töû, con vua nöôùc Caâu-sa-la baûo raèng, ngöôi khoâng sôï sau naøy bò con chaùu gieo hoïa cho chaêng?' "Baáy giôø vôï cuûa vua Tröôøng Thoï noùi vôùi Tröôøng Sanh Ñoàng töû: " Con neân bieát, vua nöôùc Gia-xaù laø Phaïm-ma-ñaït-ña, laø keû taøn baïo, voâ ñaïo, baét cha con laø vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la laø ngöôøi voâ toäi, cöôùp ñoaït kho taøng, taøi saûn cuûa nöôùc con, laïi vì thuø haän cay ñoäc gieát ngöôøi, chaët ra baûy ñoaïn moät caùch oan uoång. Naøy Ñoàng töû, con haõy ñeán ñaây cuøng ta, dong moät chieác xe chaïy ra khoûi Ba-la-naïi naøy. Neáu khoâng ñi thì tai hoïa seõ ñeán vôùi con. " Theá roài vôï cuûa Tröôøng Thoï cuøng vôùi Ñoàng töû cuøng dong moät chieác xe chaïy ra khoûi Ba-la-naïi. Baáy giôø Tröôøng Sanh Ñoàng töû nghó raèng: 'Ta neân ñeán thoân naøy, qua thoân kia ñeå caàu hoïc roäng nghe nhieàu'. "Nghó xong, Tröôøng Sanh Ñoàng töû lieàn ñi töø thoân naøy qua thoân noï ñeå caàu hoïc roäng nghe nhieàu. Vì hoïc roäng nghe nhieàu, neân ñoåi teân khaùc laø Tröôøng Sanh Baùc só. "Tröôøng Sanh Baùc só laïi nghó: 'Ñieàu caàu hoïc ta ñaõ hoïc xong, coù leõ ta neân vaøo ñoâ aáp Ba-la-naïi, ñöùng ôû ñöôøng naøy heûm noï vôùi veû maët töôi cöôøi, taáu leân aâm thanh vi dieäu. Nhö

vaäy caùc nhaø haøo quyù ôû Ba-la-naïi nghe ñöôïc seõ hoan hyû vaø caûm thaáy vui thích'. "Nghó vaäy, Tröôøng Sanh Baùc só lieàn vaøo ñoâ aáp Ba-la-naïi ñöùng ôû ñöôøng naøy heûm noï vôùi veû maët vui töôi, taáu leân aâm thanh vi dieäu. Caùc nhaø haøo quyù ôû Ba-la-naïi nghe ñöôïc, hoan hyû voâ cuøng vaø caûm thaáy vui thích. "Baáy giôø caùc quyeán thuoäc cuûa vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù, töø quyeán thuoäc ngoaøi xa ñeán quyeán thuoäc khoaûng giöõa vaø quyeán thuoäc beân trong, Phaïm chí quoác sö, laàn hoài thaáu ñeán tai vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù. Sau khi nghe ñeán, vua lieàn goïi vaøo dieän kieán. "Theá roài Tröôøng Sanh Baùc só ñi ñeán choã vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù, ñöùng quay veà phía nhaø vua vôùi veû maët töôi cöôøi, taáu leân baèng aâm thanh vi dieäu. Vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù nghe nhö theá hoan hyû voâ cuøng, laáy laøm vui thích, roài vua Phaïm-ma- ñaït-ña noùi vôùi Baùc só raèng: " Khanh töø nay coù theå nöông töïa vaøo ta. Ta seõ cung caáp cho ñaày ñuû. "Khi aáy, Tröôøng Sanh Baùc só nöông töïa vaøo nhaø vua vaø ñöôïc cung caáp ñaày ñuû. Veà sau nhaø vua laïi heát loøng tín nhieäm, giao phoù coâng vieäc, ñem kieám hoä thaân trao cho Tröôøng Sanh Baùc só. "Baáy giôø vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù baûo ngöôøi ñaùnh xe: " Ngöôi haõy söûa soaïn xa giaù. Ta muoán ñi saên baén. "Ngöôøi ñaùnh xe vaâng lôøi, söûa soaïn xa giaù xong, trôû laïi taâu raèng: " Con ñaõ söûa soaïn xa giaù xong, xin theo yù Thieân vöông. "Theá roài vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù vaø Tröôøng Sanh Baùc só cuøng ngoài vaøo coã xe ra ñi. Tröôøng Sanh Baùc só nghó raèng: 'Phaïm-ma-ñaït-ña vua nöôùc Gia-xaù taøn baïo, voâ ñaïo. Noù baét cha ta laø vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la laø ngöôøi voâ toäi, laïi cöôùp ñoaït kho taøng, taøi saûn cuûa ta, vaø vì thuø haän cay ñoäc maø gieát ngöôøi, chaët ra baûy ñoaïn moät caùch oan uoång. Ta nay neân ñaùnh xe taùch ra khoûi boán loaïi quaân, ñi ñeán moät nôi khaùc'. "Baáy giôø vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù vì vaát vaû traûi qua con ñöôøng laày loäi, gioù

noùng böùc baùch neân caûm thaáy khaùt nöôùc, meät nhoïc quaù ñoåi, muoán naèm, lieàn xuoáng xe, goái vaøo ñaàu goái cuûa Tröôøng Sanh Baùc só maø nguû. Tröôøng Sanh Baùc só nghó raèng: 'Phaïm-ma- ñaït-ña vua nöôùc Gia-xaù naøy voâ ñaïo, taøn baïo. Noù baét cha ta laø vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu- sa-la laø ngöôøi voâ toäi, laïi cöôùp ñoaït kho taøng, taøi saûn cuûa nöôùc ta vaø vì thuø haän cay ñoäc maø gieát ngöôøi chaët ra baûy ñoaïn moät caùch oan uoång. Theá maø ngaøy nay noù ñaõ naèm trong tay ta, ta phaûi baùo oaùn'. Tröôøng Sanh Baùc só nghó nhö vaäy, lieàn tuoát göôm baùu, dí vaøo coå Phaïm- ma-ñaït-ña vua nöôùc Gia-xaù maø noùi raèng: " Nay ta gieát ngöôi! Nay ta gieát ngöôi! "Tröôøng Sanh Baùc só laïi nghó: 'Ta khoâng laøm ñuùng. Vì sao? Nhôù laïi ngaøy tröôùc, ngoài döôùi caây neâu cao, vaøo phuùt saép laâm chung, cha ta ñaõ baûo ta raèng: 'Ñoàng töû haõy nhaãn, Ñoàng töû haõy nhaãn. Chôù khôûi oaùn keát maø phaûi thöïc haønh nhaân töø'.' Nhôù laïi nhö vaäy, Baùc só beøn thu göôm, tra vaøo voû. "Trong luùc ñoù, vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù moäng thaáy Tröôøng Sanh Ñoàng töû, con vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la tay caàm göôm beùn dí vaøo coå mình maø noùi raèng: 'Nay ta gieát ngöôi! Nay ta gieát ngöôi'. Thaáy vaäy, vua sôï haõi, toùc loâng döïng ñöùng, lieàn kinh hoaøng chôït tænh, noùi vôùi Tröôøng Sanh Baùc só: " Ngöôi nay neân bieát, ta ôû trong moäng, thaáy Tröôøng Sanh Ñoàng töû, con vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la tay caàm kieám beùn dí vaøo coå ta, noùi raèng: 'Nay ta gieát ngöôi! Nay ta gieát ngöôi!' Nghe xong, Tröôøng Sanh Ñoàng töû thöa raèng:

" Thieân vöông chôù sôï. Thieân vöông chôù sôï. Vì sao? Tröôøng Sanh Ñoàng töû, con vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la chính laø thaàn ñaây. Thieân vöông, thaàn nghó raèng: 'Phaïm-ma-ñaït-ña, vua nöôùc Gia-xaù taøn baïo, voâ ñaïo, baét cha ta, moät ngöôøi voâ toäi, laïi cöôùp ñoaït kho taøng, taøi saûn cuûa nöôùc ta, vaø vì thuø haän cay ñoäc maø gieát cha ta, chaët ngöôøi ra laøm baûy ñoaïn moät caùch oan uoång, maø nay chính noù ñaõ naèm trong tay ta, ta nghó phaûi baùo oaùn'. Taâu Thieân vöông, thaàn lieàn ruùt göôm dí vaøo coå Thieân vöông maø noùi raèng: 'Nay ta gieát ngöôi! Nay ta gieát ngöôi!' Thieân vöông, thaàn laïi nghó: 'Ta laøm khoâng ñuùng. Vì sao? Nhôù ngaøy tröôùc, ngoài döôùi caây neâu cao, vaøo phuùt saép laâm chung, cha ta ñaõ baûo raèng: 'Ñoàng töû haõy nhaãn, Ñoàng töû haõy nhaãn! Chôù khôûi oaùn keát maø phaûi thöïc haønh nhaân töø'.' Nhôù laïi nhö vaäy neân thaàn thu göôm tra vaøo voû'. "Vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù noùi raèng: " Naøy Ñoàng töû, khanh noùi raèng: 'Ñoàng töû haõy nhaãn, Ñoàng töû haõy nhaãn", ta ñaõ roõ nghóa aáy. Nhöng Ñoàng töû laïi noùi: 'Chôù khôûi oaùn keát, maø phaûi thöïc haønh nhaân töø', laø nghóa theá naøo? "Tröôøng Sanh Ñoàng töû ñaùp: " Taâu Thieân vöông, chôù khôûi oaùn keát maø phaûi thöïc haønh nhaân töø, chính laø vieäc laøm naøy vaäy. "Nghe xong, vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù noùi raèng: " Naøy Ñoàng töû, töø ngaøy hoâm nay ta ñem ñaát nöôùc maø ta ñang chænh laõnh trao heát cho khanh. Vì sao? Vì khanh ñaõ laøm moät vieäc quaù khoù laø ñaõ ban aân hueä cho maïng soáng cuûa ta. "Tröôøng Sanh Ñoàng töû nghe vaäy lieàn thöa: " Boån quoác cuûa Thieân vöông thì thuoäc veà Thieân vöông. Boån quoác cuûa thaân phuï haï thaàn thì môùi coù theå giao hoaøn laïi cho haï thaàn. "Baáy giôø, vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc

Gia-xaù cuøng vôùi Tröôøng Sanh Ñoàng töû leân xe trôû veà, vaøo thaønh Ba-la-naïi, ngoài treân chaùnh ñieän, vua baûo caùc caän thaàn: “ Naøy caùc khanh, neáu baét gaëp Tröôøng Sanh Ñoàng töû, con vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la thì caùc khanh seõ xöû söï nhö theá naøo? “Caän thaàn nghe vaäy, coù ngöôøi taâu raèng: “ Taâu thieân vöông, neáu baét gaëp noù thì seõ chaët tay. “Coù ngöôøi laïi taâu: “ Taâu Thieân vöông, neáu baét gaëp noù thì chaët chaân. “Coù ngöôøi taâu: “ Taâu Thieân vöông, neáu baét gaëp noù thì gieát. “Vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù noùi raèng: “ Caùc khanh, muoán gaëp Tröôøng Sanh Ñoàng töû, con vua Tröôøng Thoï nöôùc Caâu-sa-la thì ôû ñaây naøy. Caùc khanh chôù khôûi aùc yù vôùi Ñoàng töû naøy. Vì sao? Vì Ñoàng töû ñaõ laøm moät vieäc raát khoù laø ñaõ tha maïng soáng cho ta. “Theá roài vua Phaïm-ma-ñaït-ña nöôùc Gia-xaù duøng nöôùc taém cuûa vua taém goäi cho Tröôøng Sanh Ñoàng töû, cho thoa baèng boät höông cuûa vua, cho maëc y phuïc cuûa vua, môøi ngoài leân ngöï saøng baèng vaøng, ñích thaân vua Phaïm-ma-ñaït-ña vaø vôï con trôû veà boån quoác. “Naøy Tyø-kheo, caùc quoác vöông Saùt-lôïi Ñaûnh Sanh aáy laøm chuû ñaïi quoác, chænh trò thieân haï maø töï thöïc haønh haïnh nhaãn nhuïc; töï thöïc haønh töø taâm, laïi xöng taùn töø taâm; töï ban aân hueä, laïi xöng taùn aân hueä. Naøy chö Tyø-kheo, caùc Tyø-kheo cuõng neân laøm nhö vaäy, chí tín, töø boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, xuaát gia hoïc ñaïo; neân thöïc haønh haïnh nhaãn nhuïc,

laïi xöng taùn nhaãn nhuïc; töï thöïc haønh töø taâm, laïi xöng taùn töø taâm; töï ban aân hueä, laïi xöng taùn aân hueä”. “Baáy giôø caùc Tyø-kheo nghe Ñöùc Phaät thuyeát nhö vaäy, coù vò baïch raèng: “Theá Toân laø Phaùp chuû. Nay mong Theá Toân cöù ôû yeân vaäy. Vò aáy noùi haønh con, con laøm sao khoâng noùi haønh vò aáy ñöôïc12”. Luùc ñoù, Ñöùc Theá Toân khoâng vui vì vieäc laøm cuûa caùc Tyø-kheo Caâu-xaù-di, vôùi nhöõng oai nghi, leã tieát maø hoï ñaõ hoïc, ñaõ taäp. Ngaøi töø choã ngoài ñöùng daäy, noùi baøi keä tuïng:

12. No.125 (24.8): “Theá Toân tuy coù noùi nhö vaäy nhöng thöïc teá laïi khoâng theå nhö vaäy. Roài Theá Toân boû ñi sang Baït-kyø”.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.